

Universitat de Lleida

PREGÓ DE LA FESTA MAJOR DE LLEIDA 2006

Joan Viñas

Rector de la Universitat de Lleida

Il·lustríssim Paer en Cap, il·lustríssims paers, autoritats i representacions, pubilles de la Festa Major, senyor Lluís Virgili i institucions homenatjades, ciutadanes i ciutadans, amics tots.

Sovint, quan l'aire s'omple de festa, de gran festa, ens envaeixen els records nostàlgics d'una infància ja llunyana. Records màgics que el temps ha anat depurant i, potser, embellint. Els meus records de nen no van lligats a aquesta ciutat. No els podré parlar ni de les firetes al passeig de Boters ni de la impressió que em feia el vell Marraco. Per això, quan l'alcalde i el tinent d'alcalde de Cultura em van demanar de pronunciar aquest pregó vaig emmudir per la gran responsabilitat que representava transmetre als meus conciutadans la il·lusió i la màgia d'una Festa Major que només he viscut de gran. Tanmateix, moltes gràcies per l'honor que m'heu fet i per la confiança que heu dipositat en mi.

Quan la meva dona —l'Anna— i jo vam escollir de venir a treballar i a viure a Lleida, l'any 1977, estàvem en un moment clau en la transició entre la dictadura i una democràcia encara vacil·lant. Veníem amb una filla petita, la Meritxell.

No els amagaré que per al cirurgià i professor de la Universitat de Barcelona que era aleshores, el canvi va ser radical. La Lleida de la dictadura era una ciutat trista i, en molts aspectes, pobra. En aquella època es deia: "A Lleida s'hi entra plorant, però se'n surt plorant".

Aviat vam comprendre la veritat de la segona part d'aquesta dita. Lleida tenia —i encara té— una dimensió humana, amb una bona convivència. Aquí les persones s'interessaven les unes per les altres i s'ajudaven. De seguit vaig perdre l'anonimat de la gran ciutat i em vaig adonar que no podies anar cinc minuts caminant pel carrer sense saludar algun conegut o altre. El canvi — deia— va ser radical, però aviat ens vam adonar que havíem millorat la nostra qualitat de vida.

Ara, després de gairebé trenta anys, la primera part d'aquella sentència seria radicalment injusta. Lleida ha fet un salt espectacular en tots els ordres. Aquest canvi és el resultat d'una acció mancomunada de les institucions (públiques i privades), de les persones i de les empreses. La Paeria, com en les millors etapes de la nostra història, ha tornat a liderar la vida ciutadana, portes endins i cara enfora.

Lleida és avui una ciutat de prestigi, una ciutat ben posicionada. Una ciutat de la qual hem d'estar orgullosos. S'ha d'acabar, doncs, el victimisme i els sentiments d'inferioritat d'altres èpoques. Lleida és una ciutat amb encant, no només per als lleidatans —per a qui ho ha estat sempre— sinó també per a aquells que no ho són. Lleidatans i lleidatanes, creieu-me: ser de Lleida és avui dia un honor i un prestigi guanyat a pols en els darrers anys.

Tots els que avui heu rebut l'homenatge de la ciutat sou un excel·lent testimoni d'aquests canvis, dels quals heu estat una part activa i rellevant, tal com ja s'ha posat de manifest. A vostè, senyor Virgili, i a totes les institucions, la meua més cordial felicitació.

De la mateixa manera que Salamanca o Compostel·la van ser les ciutats universitàries dels seus respectius regnes, Lleida va ser la ciutat universitària de la Corona d'Aragó, i durant anys, l'única. Per aquest motiu, la ciutat va ser el gresol principal de la cultura catalana. Aquí hi van estudiar o ensenyar els metges Arnau de Vilanova i Jaume d'Agramunt, l'humanista Francesc Eiximenis, sant Vicent Ferrer, sant Josep de Calassanç —fundador de l'Escola Pia—, Alfons de Borja —que esdevindria Calixte III— o l'heterodox Anselm Turmeda.

Aquell Estudi General va nàixer, en bona mesura, gràcies a la iniciativa i l'empenta de la Paeria lleidatana. Aquesta va aprovar també un seguit de providències i concessions per al bon funcionament de l'Estudi, entre les quals destaca la determinació d'un barri universitari en els límits de la parròquia de Sant Martí, església que acollia els actes universitaris més solemnes.

En el context d'una societat estamental, aquestes concessions i privilegis van generar mil i un conflictes, dels quals el gran historiador Josep Lladonosa ens en va deixar completa —i simpàtica— notícia. Pel que sembla, aquells estudiants sovint posaven més enginy i esforç a buscar brega que no pas a l'estudi.

El rei Jaume II va honorar la ciutat amb la concessió de l'Estudi General, però també s'ha de recordar que la va gravar amb la càrrega del seu sosteniment. L'anomenada *lliura del vi*, o *lliura del estudi*, va ser durant anys la font de finançament de la institució universitària.

Ara, al segle XXI, la universitat torna a ser una institució cabdal per a la nova Lleida. La Paeria actual també ha estat un suport decisiu i generós. Una nova lliura del vi ha tingut un paper sovint substancial. Aquesta vegada, però, no ha estat una càrrega directa per a la butxaca dels lleidatans, ni tampoc podíem incitar a abusar d'un do que, pres amb moderació, alegra els menjars i anima la vida.

La Universitat no només és una de les primeres empreses de la ciutat pel que fa a llocs de treball, sinó que ha contribuït d'una manera destacada a la transformació del paisatge urbà: l'extensió de la ciutat, per l'oest, fins enllaçar amb el campus d'Agrònoms o l'impuls que el campus de Cappont ha donat al barri, són uns bons exemples d'aquesta influència.

D'altra banda, la creació de la Universitat va aturar l'èxode secular de molts nois i noies per tal de cursar els estudis i va esdevenir alhora un reclam per a molts altres de fora, també d'altres països. Així, més de 8.500 estudiants omplen de joventut i alegria els carrers i els barris. Molts d'ells, el dia de demà, portaran amb orgull el nom de Lleida i de la seva universitat arreu, perquè aquests estudiants, igual que ens ha passat a tants altres que hem vingut de fora, es troben molt bé aquí. Així doncs, avui dia Lleida seria impensable sense la seva universitat.

La Universitat és, de manera principal, un centre de cultura, de ciència, d'innovació tecnològica. La Universitat aporta al teixit humà uns centenars d'homes i dones, docents i investigadors. La seva producció intel·lectual traspasa fronteres. A Lleida mai no hi havia hagut una producció intel·lectual i científica tan àmplia i amb tanta continuïtat. En cap altre moment la cultura lleidatana no havia tingut una nòmina tan llarga d'investigadors escriptors o artistes. La societat potser no sempre és prou conscient d'aquest potencial. La comunitat universitària potser no es fa prou visible en la vida cultural de la ciutat. No seríem justos, però, si no reconeguéssim el compromís decidit i actiu de molts universitaris i universitàries en la vida cultural i associativa.

La Universitat ha estat un dels motors del canvi produït durant els darrers decennis, i ha de continuar sent-ho en el futur proper. Lleida ha estat històricament una terra de trobada, cruïlla de pobles i de camins. Terra fèrtil, també ha estat graner de Catalunya, en un temps que el pa era l'aliment principal de les classes populars; avui la nostra oferta és més rica i variada, però el mercat és més complex i competitiu. Així doncs, quan s'afirma que Lleida vol ser el centre agroalimentari d'una regió europea potent i dinàmica, no es fa sinó posar al dia el que ha estat el paper històric d'aquestes comarques.

Des d'aquesta perspectiva puc afirmar que la Universitat de Lleida, fidel a la voluntat de servei a aquesta ciutat i aquestes comarques, aposta clarament per potenciar també aquest sector agroalimentari. Estic convençut que si fem les coses ben fetes —i les hi farem—, aquesta aposta ens situarà com una universitat competent i oberta al món.

En aquesta línia, he d'assenyalar que el Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari de Gardeny, que hem impulsat conjuntament amb la Paeria, ha de fer el paper de doble motor: del desenvolupament econòmic i social de les terres de Lleida i del creixement de la nostra universitat.

El desafiament de qualsevol societat en un món globalitzat és saber aprofitar les anomenades *vetes d'oportunitat*, és a dir, potenciar aquells factors en els quals som bons. Ho hem de fer sense complexos, amb el punt d'orgull necessari per creure en nosaltres mateixos i perquè els altres també hi creguin. Un orgull, val a dir, compatible amb la humilitat, que, com afirmava santa Teresa, és dir la veritat.

L'èxit d'una ciutat, la capacitat per aprofitar les oportunitats, no és responsabilitat solament dels seus dirigents; ha de ser un projecte col·lectiu que requereix la complicitat de tots els ciutadans i ciutadanes. Serà el fruit del seu treball entusiasta i responsable, però també de la seva ambició per una ciutat més culta, més educada, més neta, amb millors serveis, més solidària

amb aquells que pateixen i se senten sols, més acollidora amb tots aquells que arriben buscant una vida millor per a ells i el seus fills, més tolerant amb les maneres diferents de viure i comprendre el món.

Una ciutat també més festiva, com ho serà aquests dies de Festa Major. Com ja ho va ser el darrer cap de setmana amb la Fira de Titelles, una festa que harmonitza l'art i la cultura amb una gran participació, principalment de quitxalla, sempre alegre i divertida. I la festa es tancarà amb l'Aplec del Caragol, la festa lleidatana més massiva i més coneguda fora d'aquí.

Ciudadanes i ciutadans, gaudim de la Festa Major. La seva màgia, que acaba per encantar sempre tothom, consisteix potser en allò que té d'excepcionalitat i de sorpresa —val a dir que ben difícil d'aconseguir en un món on tothora hi ha de tot— i en allò que té de previsible i ritual. Des de les ballades de gegants fins a l'ofrena a sant Anastasi, des del ball de bastons fins a la batalla de flors o els sempre prodigiosos focs artificials. O des de les actuacions dels amics i companys castellers fins a les desfilades dels moros i cristians, dues tradicions noves però ja arrelades a la Festa Major de Lleida. Tot plegat, al costat de les firetes, les ballades de sardanes, les actuacions esportives o les multitudinàries revetlles als Camps Elisis.

El sovint ensopit transcurs dels dies i de les hores està marcat pel vermell de la festa. Fem festa, doncs. Alliberem —encara que sigui moderadament— el punt de rauxa que ens inspira, sentim-nos més agermanats; com deia el poeta Màrius Torres, deixem volar lliurement l'esperit:

*I del nostre esperit, distès igual que un arc,
Els versos volaran amb un impuls tan llarg
Que es perdran en el cel inútil de la glòria.*

Ciudadanes i ciutadans, amics tots:
VISCA LA FESTA MAJOR!

Lleida, 10 de maig de 2006